Financiële tussenevaluatie Transformatieplan

Situatie bij start Transformatieplan

In het voorjaar van 2020 lag er een voorjaarsnota die uitging van de volgende tekorten voor Aalten in totaal:

Jaar	2020	2021	2022	2023	2024
Tekorten na voorjaarsnota 2020	2.377.947	1.174.366	1.068.224	959.177	959.177

Met het vaststellen van het transformatieplan in juni 2020 werden de destijds al in de begroting van 2020 opgenomen taakstellingen, geschrapt en vervangen door de ombuigingsopgave uit het transformatieplan. Dit kwam erop neer dat de nieuw ingeboekte ombuigingen opliepen naar ruim 2,7 miljoen euro vanaf 2022 in plaats van de eerder opgenomen 1,17 miljoen euro.

Opgave Sociaal Domein in euro	2020	2021	2022	2023	2024
Transformatieplan					
Maatregelen Jeugdzorg	65.000	522.000	517.000	517.000	517.000
Maatregelen Wmo	495.000	1.332.000	1.836.000	1.836.000	1.836.000
Overige maatregelen	26.000	150.000	150.000	150.000	150.000
Maatregelen vervoer	20.000	79.000	79.000	79.000	79.000
Maatregelen bedrijfsvoering*	65.000	130.000	130.000	130.000	130.000
Totaal Transformatieplan	**671.000**	**2.213.000**	**2.712.000**	**2.712.000**	**2.712.000**
Vervallen ouder taakstellingen uit begroting 2020					
Maatregelen Jeugdzorg	-70.000	-370.000	-420.000	-420.000	-420.000
Maatregelen Wmo	-385.000	-750.000	-750.000	-750.000	-750.000
Totaal reeds verwerkte ombuigingen	**-455.000**	**-1.120.000**	**-1.170.000**	**-1.170.000**	**-1.170.000**
Extra opgave Sociaal Domein	**216.000**	**1.093.000**	**1.542.000**	**1.542.000**	**1.542.000**

*N.B. Deze maatregel is in de najaarsnota 2020 gelijkelijk verdeeld over Jeugdzorg en Wmo budgetten.

Effecten boekjaar 2020

Achteraf blijkt dat dat de corona pandemie in de tweede helft van 2020 van grote invloed is geweest op de financiële effecten van het transformatieplan. Dit maakte dat bepaalde bezuinigingen pas later konden worden ingezet dan vooraf ingeschat. Er is in het jaar 2020 €171.000 bezuinigd van de vooraf begrote €671.000. Niet alle ombuigingen konden later alsnog worden ingezet: het plan om individuele ondersteuning groepsgewijs te laten plaatsvinden is door de corona pandemie nog niet uitgevoerd, hiervoor is €150.000 geraamd. Ook was er meer tijd nodig voor het vaststellen van het normenkader huishoudelijke hulp zodat er voor alle partijen duidelijk is wat de doelen en wensen zijn voor de zorg voor onze inwoners. Dit had als gevolg dat de ombuiging van €350.000 op de huishoudelijke hulp pas in september kon worden vastgesteld. Deze onverwachte wijzigingen zijn verwerkt in de najaarsnota 2020 die de raad heeft vastgesteld op 22 december 2020.

Zoals uit de jaarrekening 2020 blijkt is het boekjaar 2020 financieel afgesloten met een overschot van € 420.864.

2021
In 2021 waren er in de voorjaarsnota op het gebied van het transformatieplan geen mutaties. Ook in de onlangs vastgestelde begroting 2022-2025 bleef het transformatieplan qua financiële opgave ongewijzigd. Dit was anders in de najaarsnota. Wanneer alle bijstellingen uit die nota die te relateren zijn aan het transformatieplan op een rij gezet worden ontstaat het volgende beeld voor 2021:

Jaar	2021
Opgave transformatieplan	2.213.000
Mutaties najaarsnota 2021:	
Latere invoering ZOOV pas	-27.000
Bijstelling Wmo Begeleiding	-430.474
Bijstelling Wmo Maatwerkvoorzieningen	224.434
Bijstelling Jeugdzorg	-101.249
Bijstelling Wmo Huishoudelijke verzorging	-487.499
Voordeel 2021 praktijkondersteuning	30.000
Verwachte realisatie in 2021	**1.421.212**

De invoering van de ZOOV is halverwege 2021 ingegaan. Daarom kan ook de besparing (in 2021) maar voor de helft gerealiseerd worden. Voor de toelichting op de bijstellingen Jeugdzorg en Wmo (Wmo huishoudelijke verzorging, Wmo begeleiding en Wmo Maatwerkvoorzieningen) verwijzen we naar pagina 20 en 21 van de najaarsnota 2021.

Hoe staan we er nu voor
Zoals uit bovenstaand overzicht valt af te leiden zal er in 2021 ruim 1,4 miljoen euro van de financiële opgave uit het transformatieplan gerealiseerd worden. Hoewel dit geen 100% is kan dit realistische resultaat een prestatie van formaat genoemd worden gezien de externe (niet beïnvloedbare) factoren waaraan het sociaal domein (zeker in coronajaar 2021) onderhevig is. Denk aan de toenemende vergrijzing en jeugdproblematiek en de al eerdergenoemde voortdurende gevolgen van Corona. Ook blijft de aanzuigende werking van het abonnementstarief haar invloed uitoefenen op de Wmo-uitgaven. Dit zien we niet alleen in Aalten, maar dit is een landelijk trend. Het is niet voor niets dat de landelijke discussie over een inkomensafhankelijke bijdrage weer oplaait. Daarnaast bestaan er natuurlijk individuele situaties die aanvullende financiële uitdagingen vormen voor de zorgkosten.

Gelukkig is in de meicirculaire de rijksoverheid met extra middelen gekomen als gevolg van de uitspraak van de arbitragecommissie inzake de tekorten bij de jeugdzorg. Dit levert Aalten in ieder geval in 2021 (en ook in 2022) extra middelen op (zie ook raadsmededeling 112-2021).

Dankzij de inspanning op de maatregelen uit het transformatieplan en de hogere uitkering van het gemeentefonds stevenen we in 2021 als gemeente af op een overschot van krap € 500.000.

Vooruitblik naar 2022:
Vanaf 2022 stijgt de opgave uit het transformatieplan door de laatste tranche van 2,2 miljoen naar 2,7 miljoen euro om zich daarna op dat niveau te stabiliseren. Deze laatste ombuigingsstap van ongeveer € 500.000 slaat bijna volledig neer op de Wmo begeleiding. Juist op dit onderdeel zijn de aanhoudende uitdagingen als gevolg van corona van grote invloed. We blijven vol inzetten op de mogelijkheden (zie inhoudelijke evaluatie B1, B2, B3).

Zoals hierboven beschreven zit ook voor 2022 meer lucht in de begroting door de extra middelen als gevolg van de uitspraak van de arbitragecommissie inzake de tekorten bij de jeugdzorg. Dit levert Aalten voor het jaar 2022 een extra inkomst op van ongeveer 1,8 miljoen euro.

Tot slot merken we op dat er in de begroting nog een stelpost is opgenomen van structureel € 300.000 als veiligheidsbuffer.